

ASIA: Kemijärven kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamiseksi.

LAUSUNTO: Perusteet lain muuttamiselle ovat olemassa ja lukiokoulutusta on kehitettävä, jotta lukiokoulutus säilyi vetovoimaisena nuorten silmissä.

Esitys kurssien muuttamisesta opintopisteiksi on hyvä tavoite. Tämä helpottaa mahdollista korkeakouluysteistyötä ja yhteistyötä toisen asteen ammatillisen koulutuksen kanssa.

Esitys ylioppilaskokeiden uusimisrajoitteiden poistamisesta on hyvin linjassa korkeakoulujen valintakoeuudistuksen kanssa. Se tuo kuitenkin haasteita pienten koulujen koejärjestelyihin. Sähköisen ylioppilaskokeen vuoksi kouluissa on tehty erilaisia ratkaisuja kokeiden suorituspaikan osalta. Kaikissa lukioissa kokeita ei tehdä liikuntasalissa, vaan esimerkiksi valtuustosalissa, jossa sähköisen kokeen toteuttaminen olemassa olevan infrastruktuurin ansiosta on mahdollista. Tällaiset koetilat eivät välttämättä mahdollista kasvavia kokelasmääriä uusintoja suorittavien kokelaiden vuoksi. Lisäksi ylioppilaskokeen valvojamäärät on tarkasti määritelty. Kasvava kokelasmäärä ja sitä myötä mahdollisesti kasvava erityisjärjestelyiden määrä lisää kohtuuttomasti valvontavelvoitetta erityisesti pienissä lukioissa, joissa vain ja ainoastaan lukiossa opettavien opettajien määrä on pieni (jopa vain 1-3 opettajaa) ja suurin osa opettajista on peruskoulun kanssa yhteisiä.

Velvoite järjestää osa lukio-opinnoista yhteistyössä korkeakoulujen kanssa on osittain hyvä. Tällaisella ratkaisulla on varmasti merkittävä vaikutus opiskelijan joustavaan siirtymiseen korkea-asteen opintoihin lukion jälkeen. Se helpottaa oman alan löytämistä jo lukioaikana ja mahdollistaa tiettyjen korkeakouluopintojen suorittamisen samaan aikaan lukio-opintojen kanssa. Tämä velvoite asettaa erityisesti syrjäseutujen pienet lukiot eriarvoiseen asemaan. Mikäli paikkakunnalla tai lähistöllä ei ole korkeakoulua, on fyysiseen kontaktiopetukseen osallistuminen mahdotonta. Tällaisessa tilanteessa etäopetus jää ainoaksi vaihtoehdoksi ja siinä henkilökohtainen ohjaaminen, ja kohtaaminen, jää helposti taka-alalle. Lisäksi etäopiskelu ei välttämättä sovellu erilaisille oppijoille. Kontaktiopetus on kuitenkin asia, jota opiskelijat toivovat jatkuvan itsenäisen työn määrän kasvaessa. Lisäksi velvoite suorittaa korkeakouluopintoja lukion aikana lisää opiskelijan kuormaa merkittävästi, kun itse lukion oppimäärän saavuttaminen ja ylioppilastutkinnon suorittaminen johtavat usein väsymiseen, opintojen keskeytymiseen ja alisuoriutumiseen. Mikäli korkeakouluilla ei ole samanlaista velvoitetta tehdä yhteistyötä lukioiden kanssa, voi pienen lukion yritykset yhteistyön rakentamisesta kasvaa varsin haastaviksi. Mikäli lukiot veloitetaan järjestämään osa opetuksesta yhteistyössä korkeakoulujen kanssa, on sille luotava edellytykset, sekä taloudelliset että toiminnalliset, valtakunnallisesti.

Erityisopetuksen ja opintojen aikaisen ohjauksen lisääminen lukiolaisille on linjana täysin oikea. Se aiheuttaa kuitenkin suuria haasteita pienille lukioille. Pienissä kunnissa pieni

erityisopetusresurssi on mitoitettu perusopetusta varten ja perusopetuksen tuen tarpeen kasvaessa resurssi on jo nyt ääri rajoilla. Lisäksi pienissä kunnissa on usein vain yksi opinto-ohjaaja, jonka työhön kuuluu opinto-ohjaus niin peruskouluissa kuin lukiossa. Siten ohjattavien määrä on suositusten ylärajoilla. Jotta erityisopetuksen ja ohjauksen määrän lisääntyminen ei jäisi vain sanojen tasolle vaan näkyisi käytännön arjessa, tulee tähän ohjata rahoitusta valtion taholta.

Kemijärvellä 21.2.2018

Ilpo Tervonen
Perusopetuksen ja lukion rehtori
Perusopetus- ja lukiokoulutuspalvelut –vastuualueen esimies